

# Coronacrisis: impact op de werkgelegenheid in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe

4 juni 2020



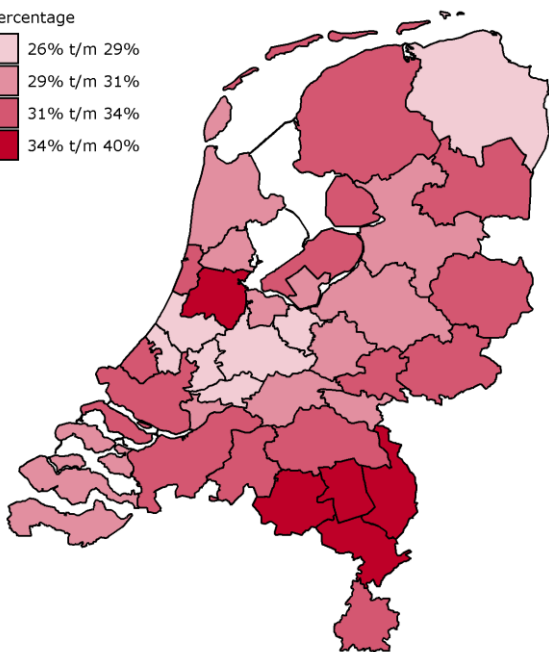
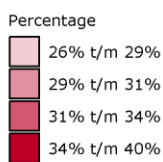
De uitbraak van het coronavirus en de intelligente lockdown die het kabinet in reactie daarop instelde, bezorgen de economie flinke schade. Een terugval van werkgelegenheid is onvermijdelijk, ondanks de vele steunmaatregelen die de overheid heeft genomen. Ook de werkgelegenheid in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe wordt getroffen door het coronavirus. In deze regio werken drie op de tien werknemers in een sector die te maken heeft met (zeer) grote banenkrimp in 2020, zoals de horeca en de uitzendbranche. Bij elkaar zijn dit 79.000 werknemers. Bijna drie op de tien werknemers werkt in een sector waarin de banen juist toenemen, waaronder zorg & welzijn en openbaar bestuur.

UWV verwacht grote gevolgen van de coronacrisis voor de werkgelegenheid in 2020. Hoewel er nog veel onzeker is, is het wel duidelijk dat de impact sterk verschilt per sector. Om dit inzichtelijk te maken, deelt UWV de sectoren in **vijf categorieën** in. Deze lopen van 'zeer grote krimp' tot 'groei' van werkgelegenheid. Bijlage 2 geeft een overzicht van deze indeling. Bijlage 3 beschrijft de gebruikte bronnen en methodiek om deze impact te bepalen.

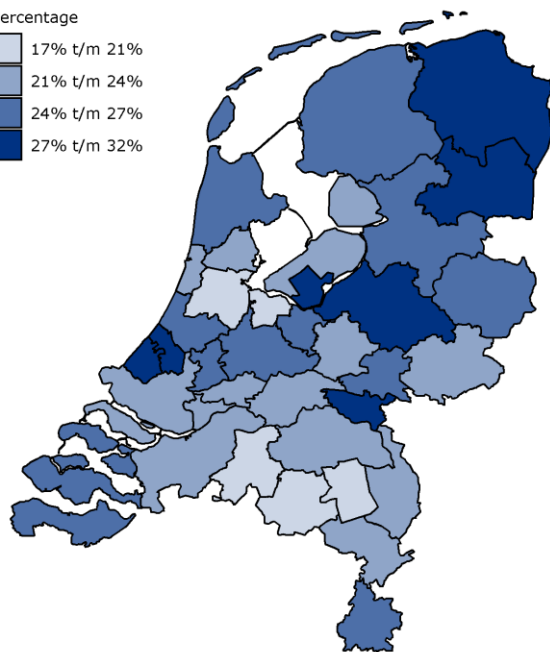
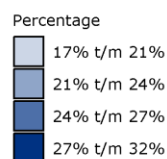
Aangezien iedere regio zich kenmerkt door een eigen sectorstructuur, verschilt de impact op de banen per regio. Figuur 1 toont links per arbeidsmarktregio het aandeel van sectoren met een verwachte grote tot zeer grote krimp van de werkgelegenheid. De rechter landkaart laat per regio het aandeel van sectoren met een verwachte banengroei zien.

**Figuur 1 Verwachte impact op regionale werkgelegenheid in 2020 per arbeidsmarktregio: percentage van de werknemers in sectoren met grote of zeer grote krimp (links) en groei (rechts)**

Percentage van de werknemers in sectoren met grote of zeer grote krimp



Percentage van de werknemers in sectoren met groei



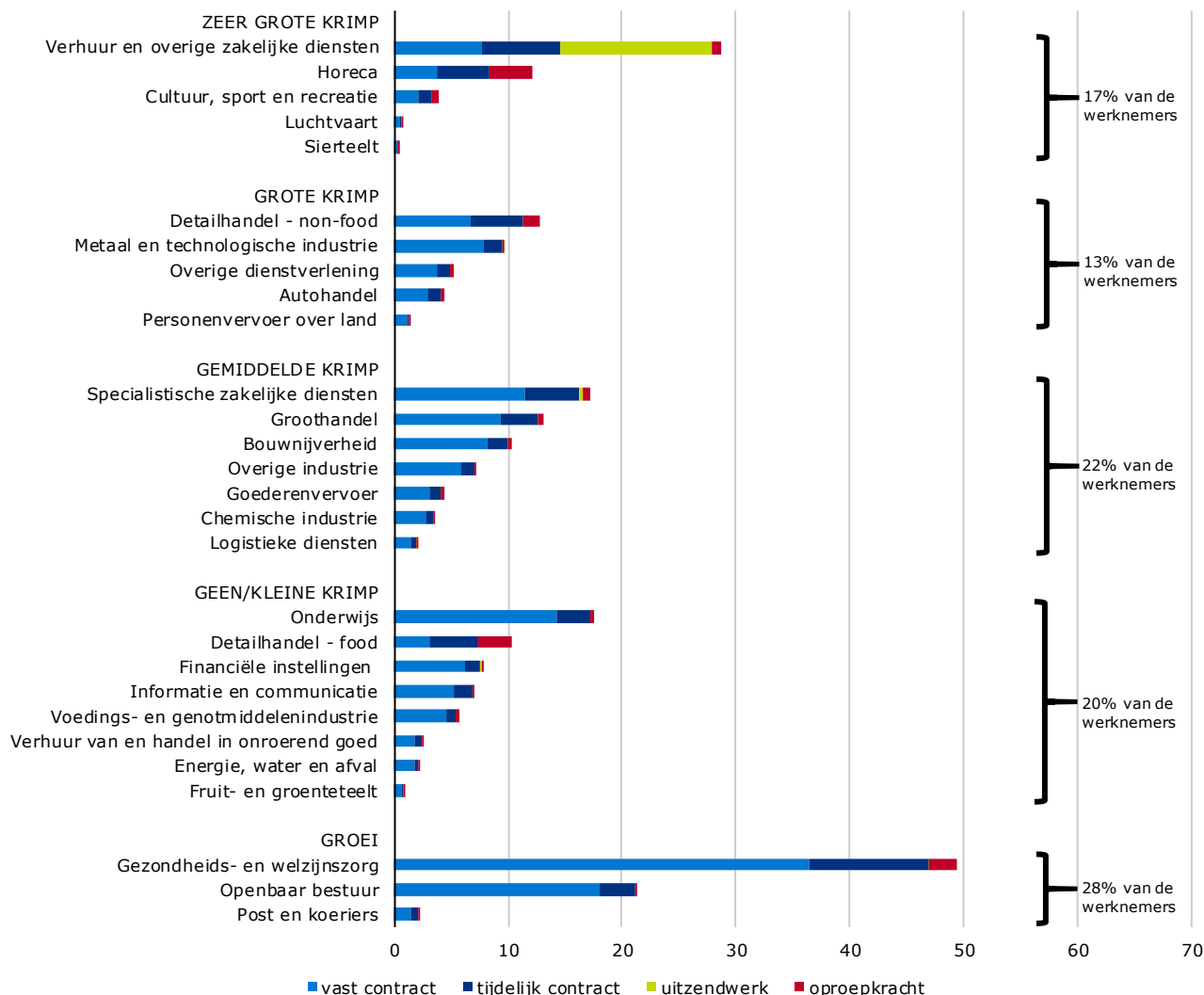
Bron: UWV Polisadministratie, gecombineerd met SUWI Bedrijvenregister voor de indeling naar sectoren. Peildatum ultimo oktober 2019.

## Drie op tien werknemers in Stedendriehoek en Noordwest Veluwe werkt in zwaar getroffen sector

De Stedendriehoek en Noordwest Veluwe behoort tot de regio's die minder zwaar worden getroffen wat betreft de impact van de coronacrisis op de werkgelegenheid. Dit komt door de regionale werkgelegenheidsstructuur. Er werken minder mensen in sectoren die in 2020 sterk krimpen, zoals de sierteelt en luchtvaart. Bovendien werken er juist relatief veel mensen in sectoren die groeien; vooral de zorg en het openbaar bestuur.

Figuur 2 toont deze verwachte impact van de coronacrisis op de werkgelegenheid in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe in 2020 per sector. De impact is onderverdeeld in vijf categorieën, variërend van zeer grote krimp bovenin, tot groei onderin (zie ook bijlage 2). De afbeelding laat verder zien hoe groot het aandeel van de sector is in de totale regionale werkgelegenheid en welk type arbeidsrelatie de werknemers in de sector hebben.

**Figuur 2 Aantal werknemers (x1.000) in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe naar arbeidsrelatie, sector en impact coronavirus**



Bron: UWV Polisadministratie (werknemers) gecombineerd met SUWI Bedrijvenregister voor indeling naar sectoren. Peildatum eind oktober 2019.

In de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe werkt 30% van alle werknemers in een sector met een (zeer) grote banenkrimp in 2020: 79.000 werknemers. Verder werkt 42% van de werknemers in een sector met geen tot een gemiddelde krimp. Tot slot werkt 28% in een sector waarin de werkgelegenheid groeit in 2020.

Ter vergelijking: in Nederland werkt 32% van de werknemers in een sector met een (zeer) grote krimp van de werkgelegenheid, 45% in een sector met geen tot een gemiddelde krimp en 23% in een sector met banengroei.

De coronacrisis heeft dus op verschillende manieren impact op de regionale bedrijven en organisaties. Sommige werkgevers hebben te weinig werk, terwijl andere juist een tekort aan medewerkers ervaren. Om vraag en aanbod met elkaar te verbinden is landelijk het platform **NLWerktDoor** opgezet. De koppeling met de regio vindt plaats via FactorWerk. Hierin werken alle gemeenten in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe, UWV, Leren en Werken en sociale partners samen.

De sectoren verschillen niet alleen in de mate waarin de coronacrisis hen raakt. Ook de opties om personeel te behouden of juist af te stoten zijn niet in alle sectoren gelijk. Het aandeel werknemers met een **flexibel contract** is hierbij van belang. Werkgevers kunnen immers snel reageren op het wegvallen van economische activiteit door tijdelijke contracten niet te verlengen en oproepkrachten niet of minder op te roepen. Het ontbinden van vaste contracten kost meer tijd en moeite. Opvallend is dat sectoren die het meest getroffen worden door de crisis, relatief veel flexibele medewerkers hebben. De positie van flexkrachten is daarmee kwetsbaar.

## Zeer grote krimp in uitzendbranche en horeca

UWV verwacht een **zeer grote banenkrimp** in 2020 voor de sectoren verhuur & overige zakelijke diensten (waaronder uitzendbureaus en reisbureaus), horeca, cultuur, sport & recreatie, sierteelt en luchtvaart. In de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe werken er bijna 45.700 werknemers in deze sectoren. Dat is 17% van alle werknemers in de regio. Er werken relatief veel flexwerkers in de zwaarst getroffen sectoren; bijna zeven op de tien werknemers heeft een flexibel contract. Dit zijn 31.500 mensen: 13.300 uitzendkrachten, 12.700 werknemers met een tijdelijk contract en 5.500 oproepkrachten. Zij lopen relatief veel risico op baanverlies.

### Uitzendbureaus in de knel

De **uitzendsector** wordt zeer hard getroffen. Een groot deel van de banen in deze sector betreft uitzendbanen. Het feitelijke werk van uitzendkrachten vindt overwegend plaats in andere sectoren. De uitzendbranche is een grote sector in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe, met een aandeel van 8,0% in de regionale werkgelegenheid (21.100 werknemers). Veel bedrijven die in de problemen komen door de coronamaatregelen reageren snel met het afstoten van (een deel van) de flexibele schil. Het gaat dan bijvoorbeeld om uitzendkrachten in de horeca, sierteelt, industrie of detailhandel. Volgens onderzoek van CNV heeft de helft van de uitzendkrachten vrijwel geen werk meer door de coronacrisis. Ook de ABU meldt dat de uitzendbranche zwaar getroffen wordt. Op 22 april maakte bijna de helft van de ABU-leden gebruik van de NOW. Wel kon volgens de ABU een deel van de uitzendkrachten die hun werk verloren herplaatst worden in vitale sectoren.

Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	
Aantal werknemers	21.100
Aandeel werkgelegenheid	8,0%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	85%

### Lege cafés en restaurants

De **horeca** heeft zwaar te lijden onder de coronamaatregelen. Deze sector kwam vanuit een periode met volop economische activiteit ineens met piepende banden tot stilstand. Nederlanders worden opgeroepen om zoveel mogelijk afstand te houden. Eet- en drinkgelegenheden waren tot 1 juni gesloten. Zij kunnen de eerste tijd nog minder klanten ontvangen dan voor de beperkende maatregelen. In de Stedendriehoek en Noordwest werken bijna zeven op de tien van de 12.200 horecawerknemers met een flexibel contract. Veel van deze tijdelijke werkgelegenheid ging verloren. Het is de vraag in hoeverre er een beroep wordt gedaan op deze werknemers nu de horeca weer open mag.

Horeca	
Aantal werknemers	12.200
Aandeel werkgelegenheid	4,6%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	69%

### Geen evenementen tot 1 september

Ook **cultuur, sport & recreatie** heeft erg veel last van de coronamaatregelen. Recreatieactiviteiten, sportwedstrijden, voorstellingen en evenementen zijn zo goed als allemaal afgelast. Musea, bibliotheken, theaters en bioscopen mogen sinds 1 juni weer open, sportactiviteiten buiten zijn vanaf 11 mei al meer toegestaan. Naar verwachting mogen campings en vakantieparken vanaf 1 juli weer open. Ook sportscholen, sauna's, sportkantines en casino's kunnen mogelijk per 1 juli open, mits verspreiding van het virus tot die tijd niet te veel is toegenomen. Op 21 april besloot het kabinet dat in ieder geval tot 1 september – maar waarschijnlijk nog langer – geen evenementen mogen plaatsvinden. Dit betekent onder andere dat festivals dit seizoen geen doorgang vinden. Grote evenementen zoals Drakenbootfestival, Deventer op Stelten en Crossfit Lowlands Throwdown zijn afgelast of uitgesteld. Met een aandeel van 1,5% van de werknemers is de impact op de totale werkgelegenheid in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe beperkt. De sector maakt echter ook veel gebruik van de inhuur van zelfstandigen zonder personeel. Qua beroepen gaat het niet alleen om artiesten, maar vooral ook om ondersteunend personeel zoals technici, beveiligers, podiumbouwers en medewerkers in de catering en kaartcontrole. Deze mensen verloren in korte tijd een groot deel van hun inkomen.

Cultuur, sport en recreatie	
Aantal werknemers	3.900
Aandeel werkgelegenheid	1,5%
Verwachte impact corona op sector	Zeer grote krimp
Aandeel flexibel contract	47%

Ook dagattracties zoals de Apenheul, Dolfinarium en Julianatoren waren in eerste instantie gesloten. Deze parken gaan langzamerhand onder voorwaarden weer open. Het is op dit moment nog niet duidelijk welke gevolgen dit heeft voor de werkgelegenheid.

### Dalende vraag reisbureaus

Ook **reisbureaus** merken een dalende vraag, omdat reismogelijkheden sterk beperkt zijn. De luchtvaart ligt grotendeels stil en veel boekingen worden geannuleerd. Er is wel extra werk in de klantenservice voor het omboeken van reizen. Het aantal nieuwe boekingen daalde fors. Reisbureaus zijn in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe met 0,2% van de werkgelegenheid zeer beperkt aanwezig, minder dan in veel andere regio's. Veel reisbureaus hebben een grote flexibele schil gedurende het hoogseizoen. Deze werknemers lopen het risico op korte termijn hun baan te verliezen.

Reisbureaus	
Aantal werknemers	400
Aandeel werkgelegenheid	0,2%
Verwachte impact corona op sector	Zeergrote krimp
Aandeel flexibel contract	33%

### Klap sierteelt raakt regio minder hard

Het coronavirus zorgt voor een ongekende klap voor de **sierteelt**. Een belangrijk deel van sector is geconcentreerd in de bollenstreek en het Westland. Dit raakt vooral de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio's Noord-Holland Noord, Zuid-Holland Centraal, Haaglanden en Holland Rijnland. In de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe heeft de sector met 400 werknemers een beperkt aandeel in de werkgelegenheid (0,1%).

De sector zet landelijk circa 7 miljard euro om, waarvan ruim 6 miljard door export. Verreweg het grootste deel van de Nederlandse snijbloemen, bollen en planten wordt geëxporteerd naar het buitenland. Door de sterk verminderde export daalt de omzet. Ook binnen de landsgrenzen valt veel vraag uit doordat er minder feesten, recepties en evenementen zijn. Hierdoor is er voor personeel in de sierteelt beduidend minder werk. Met name flexibele arbeidskrachten worden geraakt. Er is een extra steunpakket afgesproken om ondernemers in de sierteelt financieel te ondersteunen.

Sierteelt	
Aantal werknemers	400
Aandeel werkgelegenheid	0,1%
Verwachte impact corona op sector	Zeergrote krimp
Aandeel flexibel contract	45%

### Grote krimp detailhandel non-food en metaal & technologische industrie

In de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe werkt 13% van de werknemers in een sector met een **grote banenkrimp** in 2020. Dit zijn ruim 33.400 werknemers. De grootste sectoren binnen dit cluster zijn detailhandel non-food en metaal & technologische industrie. In dit cluster van sectoren met een grote banenkrimp werken ruim 11.200 flexwerkers: 8.900 werknemers met een tijdelijk contract en 2.300 oproepkrachten. (De banen van uitzendkrachten worden geteld bij de hiervoor beschreven uitzendsector.) In de detailhandel non-food is het aandeel flexwerkers het grootst. Hun positie is vaak relatief kwetsbaar.

### Wisselend beeld winkels

De detailhandel laat een wisselend beeld zien. De winkelstraten veranderden door de intelligente lockdown. Waar de detailhandel food – zoals supermarkten – niet of nauwelijks is geraakt, is dit anders voor de **detailhandel non-food**. In de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe werken 23.000 werknemers in de detailhandel, waarvan 12.700 in de non-food. De impact van de coronacrisis is voor veel winkeleigenaren groot. Veel fysieke winkels sloten tijdelijk hun deuren, zoals kleding- en schoenenzaken, interieurwinkels en kringloopwinkels. Geleidelijk gaat een aantal fysieke winkels weer open, met inachtneming van de regels van het RIVM. Sommige modewinkels startten met initiatieven als personal shopping, met goede resultaten.

Al met al is er in deze branche nog steeds sprake van een flink lagere omzet dan voor half maart. In sommige winkels is het juist druk, zoals bouwmarkten en tuincentra. Spellen- en hobbywinkels lijken eveneens garen te spinnen bij de crisis. Ook webwinkels doen het goed. Door de verschuiving naar het online kanaal groeit het aantal te bezorgen pakketten. Verder is er een duidelijke stijging van de verkoop van tweewielers, vooral online.

Detailhandel - non-food	
Aantal werknemers	12.700
Aandeel werkgelegenheid	4,8%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	48%

## Metaal- en technologische industrie voelt de pijn

De **industrie** is met 25.900 werknemers – een aandeel van bijna 10% - belangrijk voor de werkgelegenheid in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. Vooral de **metaal- en technologische industrie** wordt zwaar getroffen door de coronacrisis. Dit komt door de sterke internationale gerichtheid. Regionaal werken 9.600 werknemers in dit deel van de industrie. Grote internationaal opererende bedrijven en hun toeleveranciers hebben last van vraaguitval en minder aanvoer van grondstoffen en materialen. Volgens Metaalunie vallen de hardste klappen na de zomer, doordat orderportefeuilles opdrogen. Maar ook nu hebben veel bedrijven al te maken met omzetverlies.

In bepaalde segmenten is er nog wel steeds voldoende of veel werk, vooral in de **voedingsmiddelenindustrie**. Ook zijn er initiatieven in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe met nieuw opgezette productielijnen in bestaande bedrijven, voor bijvoorbeeld mondkapjes, aluminium borden of plexiglas platen.

De regionale industrie zelf heeft een relatief beperkte flexibele schil van tijdelijke en oproepkrachten. Er werken echter in de industrie ook veel uitzendkrachten, die tot de uitzendsector worden gerekend.

Metaal en technologische industrie	
Aantal werknemers	9.600
Aandeel werkgelegenheid	3,6%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	18%

## Persoonlijke dienstverlening in zwaar weer

De **overige dienstverlening** zit in zwaar weer. Deze sector bestaat onder andere uit de persoonlijke dienstverlening, zoals kappers, nagelstudio's en massagesalons. Veel werkzaamheden konden niet uitgevoerd worden door de contactbeperkende maatregelen. Er werken relatief veel zelfstandigen (zonder personeel) in deze sector. Veel van hen zagen hun inkomen ineens tot (vrijwel) nul terugvallen. Zij kunnen onder bepaalde voorwaarden een beroep doen op de Tozo en TOGS. Zelfstandigen met personeel kunnen in aanmerking komen voor de NOW. Box 1.1. beschrijft deze steunmaatregelen. Vanaf 11 mei startten diverse contactberoepen weer op, maar wel met aanpassingen zoals alleen werken op afspraak en met voldoende ruimte tussen klanten.

Overige dienstverlening	
Aantal werknemers	5.200
Aandeel werkgelegenheid	2,0%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	28%

### Box 1.1. Noodmaatregelen van het kabinet

Het kabinet heeft diverse regelingen getroffen om werknemers en zelfstandigen te steunen. Een van de regelingen is de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor het behoud van Werkgelegenheid (NOW). Sinds 6 april 2020 kunnen werkgevers die een omzetverlies van minimaal 20% hebben een aanvraag indienen voor een loonkostensubsidie via de NOW. De regeling geldt zowel voor personeel met een vaste aanstelling als voor personeel met een flexibel contract. Werkgevers kunnen tot en met 5 juni een aanvraag indienen voor de eerste tranche van de NOW. Het kabinet heeft in mei een tweede termijn van de NOW-regeling aangekondigd (NOW 2.0), voor tegemoetkoming in de loonkosten van juni t/m september. De systematiek is grotendeels hetzelfde, maar de voorwaarden wijken op een aantal punten af van de eerste NOW-regeling. Zo wordt binnen NOW 2.0 de vaste opslag voor opbouw van het vakantiegeld, pensioenpremie en andere werkgeverslasten verhoogd, mogen werkgevers geen bonussen en dividend uitkeren en komt er een inspanningsverplichting om (om)scholing van werknemers te stimuleren. Ook zijn er voor NOW 2.0 afspraken gemaakt over hoe werkgevers moeten handelen als ze toch werknemers willen ontslaan.

Zelfstandigen in de getroffen sectoren zien hun omzet van de ene op de andere dag fors terugvallen. Zij kunnen gebruikmaken van een versoepelde bijstandsregeling bij hun gemeente (Tozo: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers). Het kabinet heeft in mei bekendgemaakt de Tozo te verlengen tot en met september 2020 (Tozo 2). Tozo 2 heeft enkele aanpassingen ten opzichte van de eerste Tozo. Zo wordt er een partnerinkomenstoets uitgevoerd. Ondernemers die door de maatregelen van het kabinet om het coronavirus te bestrijden directe gevolgen ondervinden, kunnen een beroep doen op een eenmalige tegemoetkoming van 4000 euro per onderneming als ze in de periode tussen 16 maart en 15 juni een omzetverlies van tenminste 4000 euro verwachten en tenminste 4000 euro aan vaste lasten hebben (TOGS: Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren COVID-19). Ondernemers kunnen tot en met 26 juni een aanvraag indienen. Voor MKB-ondernemers uit de sectoren die onder de TOGS vallen en een omzetverlies van meer dan 30% verwachten komt een nieuwe regeling: de Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB (TVL). Bedrijven kunnen op basis van deze regeling in aanmerking komen voor een belastingvrije tegemoetkoming om hun vaste materiële kosten te kunnen betalen. Het gaat om maximaal 50.000 euro. De TVL geldt voor de periode vanaf 1 juni tot en met eind september 2020. Bedrijven kunnen gebruik maken van meerdere regelingen naast en achter elkaar: NOW, TOGS en TVL.



## Autohandel heeft het lastig

De **autohandel** heeft het lastig. In economisch zwaardere tijden worden aankopen van personenauto's en bedrijfswagens uitgesteld. Het niet uit te stellen onderhoud en reparatiewerk (APK) gaat wel door. Maar doordat er minder (lease) auto's op de weg zijn, wordt er minder schade gereden en is er minder werk voor autoschadeherstel. In de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe werken 4.400 werknemers in de autohandel. Ruim één op de drie heeft een flexibel contract.

Autohandel	
Aantal werknemers	4.400
Aandeel werkgelegenheid	1,7%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	35%

## Minder reizen over land en door de lucht

De transportsector wordt in verschillende gradaties geraakt. Het personenvervoer over land en de luchtvaart merken de grootste pijn. In het **personenvervoer over land** werken 1.400 werknemers in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. Touringcars, particuliere taxi's en doelgroepenvervoer lopen door vraaguitval veel inkomsten mis. Het doelgroepenvervoer startte op 11 mei deels weer op voor het leerlingenvervoer naar het speciaal onderwijs. Tot 1 juni reed er minder openbaar vervoer dan normaal. Daarna is het lastig om de werkzaamheden kostendekkend uit te voeren in de anderhalvemetersamenleving.

De **luchtvaart** ligt nagenoeg helemaal plat, voor veel werknemers houdt het werk op. Wel neemt het aantal vluchten begin mei alweer iets toe en gaat het vrachtverkeer ook door. De luchtvaart is vooral geconcentreerd rond Schiphol. In de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe werken slechts 500 werknemers in de luchtvaart, waarvan bijna negen op de tien een vast contract heeft.

Het **goederenvervoer over de weg** had in het begin van de coronacrisis veel werk door de bevoorrading van supermarkten, maar dat is inmiddels redelijk genormaliseerd. Voor het goederenvervoer wordt dan ook een gemiddelde banenkrimp in 2020 verwacht. In de periode van juli tot september 2020 openen drie nieuwe **distributiecentra** in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. Naar verwachting hebben zij veel vraag naar personeel.

Personenvervoer over land	
Aantal werknemers	1.400
Aandeel werkgelegenheid	0,5%
Verwachte impact corona op sector	Grote krimp
Aandeel flexibel contract	21%

## Gemiddelde krimp in specialistische zakelijke diensten

Er zijn zeven sectoren met een **gemiddelde banenkrimp** in 2020. In deze sectoren werken 57.500 werknemers in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. Dit is 22% van de regionale werkgelegenheid. De **specialistische zakelijke diensten** – waaronder reclamebureaus, architecten en accountantskantoren – heeft de grootste omvang met 17.200 werknemers, gevolgd door de **groothandel** (13.100), **bouw** (10.200) en **overige industrie** (7.100). Ruim één op de vier werknemers in deze zeven sectoren heeft een flexibel contract.

## Geen/kleine krimp in onderwijs, detailhandel food, financiële instellingen en ICT

In acht sectoren gaat relatief weinig werk verloren in 2020. Hier werken in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe 53.700 werknemers; 20% van het totaal. De grootste sector is het **onderwijs** met 17.500 werknemers, gevolgd door **detailhandel food** (10.300), **financiële instellingen** zoals banken en verzekeraars (7.800) en **informatie & communicatie** (6.900).

Werknemers met een flexibel contract werken vooral in de detailhandel food (7.200 werknemers). Maar gezien de beperkte impact van de crisis lopen zij minder risico op baanverlies dan flexwerkers in eerdergenoemde sectoren.

## Groei in zorg, overheid en post & koeriers

Tot slot zijn de drie sectoren die naar verwachting **groeien**, goed voor 73.000 werknemers (28% van de werkgelegenheid) in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. De zorg & welzijn en het openbaar bestuur zijn met afstand de grootste sectoren in dit cluster. Beide sectoren zijn relatief sterk aanwezig in de regio en hebben daarmee een positieve impact op de regionale werkgelegenheid in 2020. Bij de sector **post & koeriers** werken ruim 2.000 werknemers in de regio. Voor koeriers is er meer werk door de toegenomen online verkoop.

## Zorg groeit, maar niet voor alle zorgaanbieders

Zorg & welzijn is met bijna 50.000 werknemers en een aandeel van 18,7% de belangrijkste sector voor de regionale werkgelegenheid. De sector wordt op een heel andere manier geraakt door het coronavirus dan de meeste andere sectoren. Het beeld in de **zorg & welzijn** is divers. De ziekenhuizen hebben het zeer druk met de zorg voor Covid-19 patiënten. Er is vooral veel werk voor gediplomeerd verplegend personeel. Tegelijkertijd werd de planbare zorg zo veel mogelijk uitgesteld en waren er minder verwijzingen door huisartsen naar ziekenhuizen. Inmiddels probeert men de reguliere zorg weer op te starten.

In de **verpleeghuizen** zijn er onderling grote verschillen in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. Er zijn veel besmettingen, een hoog ziekteverzuim en een hoge werkdruk in een aantal verpleeghuizen. Veel dagbehandelingen en activiteiten waren stilgezet, maar worden weer opgestart. In de **thuiszorg** zeggen klanten de niet per se noodzakelijke zorg regelmatig af omdat ze bang zijn voor besmetting. Praktijken van **tandartsen, mondhygiënisten en fysiotherapeuten** waren beperkt open – voor spoedzorg of online zorg – of zelfs helemaal gesloten. Vanaf 11 mei konden zij de werkzaamheden weer opstarten. De **kinderopvang** was alleen open voor ouders die in cruciale beroepen of vitale processen werken. Inmiddels is een deel van de opvang weer regulier open. Vanaf 8 juni geldt dat voor alle soorten kinderopvang. Omdat veel ouders geen gebruik konden maken van de kinderopvang, ontvangen zij van 16 maart tot 8 juni een vergoeding ter compensatie van de eigen bijdrage van de overheid. De vraag naar kinderopvang neemt mogelijk af als de werkloosheid dit jaar toeneemt.

## Overheid heeft het drukker

Het **openbaar bestuur** is met 21.200 werknemers en 8% van de werkgelegenheid relatief sterk aanwezig in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. Zij werken bij onder andere UWV, gemeenten, werkbedrijven, provincies, belastingdienst, defensie, kadaster en waterschappen. De werkgelegenheid bij een deel van deze werkgevers neemt toe door de aanvragen voor NOW, Tozo, uitkeringen en uitstel van belastingen.

Gezondheids- en welzijnszorg	
Aantal werknemers	49.500
Aandeel werkgelegenheid	18,7%
Verwachte impact corona op sector	Groei
Aandeel flexibel contract	26%

Openbaar bestuur	
Aantal werknemers	21.200
Aandeel werkgelegenheid	8,0%
Verwachte impact corona op sector	Groei
Aandeel flexibel contract	15%

---

## Bijlage 1 Steunpakket om banen te behouden

De huidige situatie rond het coronavirus raakt de Nederlandse economie hard. Rechtstreeks, maar ook indirect omdat de Nederlandse economie als open economie sterk verbonden is met de situatie in de rest van de wereld. Het kabinet heeft diverse steunmaatregelen in het leven geroepen om zoveel mogelijk werkgelegenheid te behouden. Zo is sinds 6 april de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor behoud van Werkgelegenheid (NOW, zie ook box 1.1) opgesteld voor werkgevers die hun omzet substantieel zien verminderen. Via de NOW kunnen deze werkgevers een tegemoetkoming in de loonkosten van hun werknemers krijgen, waardoor ze het loon kunnen doorbetalen en mensen met een vast of flexibel contract in dienst kunnen houden. Het merendeel van de toegekende aanvragen heeft betrekking op werkgevers in de horeca en catering, detailhandel en commerciële dienstverlening. Werkgevers kunnen tot en met 5 juni een aanvraag indienen voor de eerste tranche van de NOW. Het kabinet heeft in mei een tweede termijn van de NOW-regeling aangekondigd, voor tegemoetkoming in de loonkosten van juni t/m september (NOW 2.0). De systematiek is grotendeels hetzelfde, maar de voorwaarden wijken op een aantal punten af van de eerste NOW-regeling. Zo wordt de vaste opslag voor opbouw van het vakantiegeld, pensioenpremie en andere werkgeverslasten verhoogd, mogen werkgevers geen bonussen en dividend uitkeren en komt er een inspanningsverplichting om (om)scholing van werknemers te stimuleren.

Deze steunmaatregel draagt bij aan het zoveel mogelijk beperken van verlies van werkgelegenheid. Desondanks verwacht UWV dat er schade ontstaat aan de werkgelegenheid. Ook het Centraal Planbureau (CPB) geeft aan dat de steun de klappen verzacht maar dat de werkloosheid toch zal gaan oplopen. De effecten zijn nu nog lastig te kwantificeren: de verspreiding van het virus en de duur van de daaraan gekoppelde maatregelen om het virus een halt toe te roepen zijn nog moeilijk te voorspellen. Ook is er nog weinig zicht op de mate waarin bedrijven zich kunnen aanpassen aan de nieuwe situatie (kan er thuis gewerkt worden? kan een bedrijf zich aanpassen aan de anderhalvemetersamenleving?). En er is nog geen zicht op de exacte effecten van de steunmaatregelen.

Het aantal lopende WW-uitkeringen is sinds de uitbraak van het coronavirus flink gestegen, van 240.200 (eind februari) naar 292.100 (eind april). Dat is een toename van 51.900 WW-uitkeringen in de maanden maart en april (+21,6%). Achter deze toename van het aantal lopende WW-uitkeringen zit een forse toename van het aantal nieuwe WW-uitkeringen dat UWV heeft toegekend in de maanden maart en april. April telde 73.700 nieuwe WW-uitkeringen, ofwel gemiddeld 14.700 per week. Dat weekgemiddelde ligt 65% hoger dan in maart. In die maand kwamen er 37.800 nieuwe uitkeringen bij, gemiddeld 9.500 per week. Het aantal nieuwe WW-uitkeringen nam vooral vanaf de tweede helft van maart toe. In april nam het aantal nieuwe WW-uitkeringen in alle sectoren toe. In maart concentreerde de toename van nieuwe WW-uitkeringen zich in de horeca, cultuursector en uitzendbedrijven en hadden enkele sectoren nog een afname.



## Bijlage 2 Impact coronavirus op sectorale werkgelegenheid in 2020 ingedeeld naar vijf categorieën

Hoewel er nog veel onzekerheid is, wordt het wel steeds duidelijker dat de **impact op de werkgelegenheid** sterk verschilt per sector. Bepaalde segmenten van de economie worden (nog) niet of nauwelijks getroffen of groeien juist. Maar er zijn ook sectoren die naar verwachting sterk krimpen. De getroffen sectoren verschillen in de manieren waarop zij op korte termijn kunnen reageren op de verminderde of stilgevallen economische activiteit. Bijvoorbeeld in de mogelijkheden om andere activiteiten te ontplooiën, personeel te behouden of juist af te stoten. Voor de impact op de werkgelegenheid is ook van belang hoe groot het aandeel is van zelfstandigen en van werknemers met een flexibel contract.<sup>1</sup> Een deel van de zelfstandigen ziet de omzet terugvallen en kan wellicht minder uren werken dan gewenst. Werkgevers zullen in moeilijke economische situaties sneller afscheid nemen van flexibel personeel dan van vast personeel.

UWV verwacht dat met name de verhuur & overige zakelijke dienstverlening (zoals uitzendbureaus en reisbureaus), sierteelt, luchtvaart, horeca en cultuur, sport & recreatie hard worden geraakt. Verder gaat UWV uit van een grote banenkrimp in de metaal & technologische industrie, detailhandel non-food, autohandel, personenvervoer over land en overige dienstverlening (waaronder de persoonlijke dienstverlening zoals kappers).<sup>2</sup>

Onderstaande figuur toont de verwachte impact van het coronavirus op de sectorale werkgelegenheid in 2020.

Verhuur en overige zakelijke diensten*	zeer grote krimp
Horeca	
Cultuur, sport en recreatie	
Luchtvaart	
Sierteelt	
Detailhandel non-food	grote krimp
Metaal en technologische industrie	
Overige dienstverlening**	
Autohandel	
Personenvervoer over land	
Specialistische zakelijke diensten***	gemiddelde krimp
Groothandel	
Bouwnijverheid	
Overige industrie****	
Goederenvervoer	
Logistieke diensten	
Chemische industrie	geen/kleine krimp
Onderwijs	
Detailhandel food	
Financiële instellingen	
Informatie en communicatie	
Voedings- en genotmiddelenindustrie	
Verhuur van en handel in onroerend goed	
Energie, water en afval	
Fruit- en groenteteelt	groei
Gezondheids- en welzijnszorg	
Openbaar bestuur	
Post en koeriers	

\* betreft o.a. uitzendbureaus en reisbureaus.

\*\* betreft o.a. persoonlijke dienstverlening (w.o. kappers en nagelstudio's) en levensbeschouwelijke en politieke organisaties.

\*\*\* betreft o.a. reclamebureaus, architecten en accountantskantoren.

\*\*\*\* betreft o.a. vervaardiging van diverse consumentengoederen (w.o. meubels) en reparatie/installatie machines en apparaten.

<sup>1</sup> Op het moment van schrijven van dit artikel beschikte UWV nog niet over bruikbare actuele informatie over het regionale aantal zelfstandigen per sector. UWV verzamelt en ontsluit de komende tijd meer data en vertaalt op termijn ook de impact naar de gevolgen voor de arbeidsmarktregio's en voor de langere termijn.

<sup>2</sup> Voor de veeteelt, bosbouw & visserij is de impact op de werkgelegenheid nog niet bepaald, omdat er meer informatie nodig is over het aantal zelfstandigen in deze sectoren.

---

## Bijlage 3 Bronnen en methodiek bepaling sectorale impact

Sinds het uitbreken van de coronacrisis publiceerden economische researchafdelingen van grote banken analyses over de **sectorale gevolgen** van het virus. Het Centraal Planbureau (CPB) besteedde in haar scenario-analyse van 26 maart eveneens aandacht aan de sectoren die het meest getroffen worden. De banken en het CPB concentreren zich op de impact op de productie en/of de omzet van sectoren. De banken drukken de impact uit in cijfers, terwijl het Centraal Planbureau kwalitatieve uitspraken doet. Specifiek voor de bouwsector publiceerde het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) recent een studie. Die studie beschrijft de impact op zowel de productie als de werkgelegenheid in de bouw.

De verwachtingen van de banken, het CPB en het EIB zijn belangrijke **bronnen** voor de sectorale impact die UWV voor dit artikel inschatte. De sectorale verwachtingen van deze onderzoeksinstellingen hebben we omgezet in een classificatie van 'zeer grote krimp' tot en met 'groei'.

**UWV** brengt ook zelf in kaart in welke sectoren sprake is van een tekort aan personeel en in welke sectoren mensen niet of minder kunnen werken. Hierbij baseren we ons op inventarisaties onder het netwerk van werkgevers(organisaties) en de kennis van de sector- en prognose-experts van UWV over werkgelegenheidsontwikkelingen in sectoren. Voor de sectorale impact die we zelf inschatten, kijken we niet alleen naar de impact op de productie, maar vooral naar de werkgelegenheid. We hanteren daarbij een **uitgebreidere sectorindeling** dan de banken en het CPB. Zo maken niet alle banken onderscheid tussen food en non-food in de detailhandel, terwijl de impact voor deze branches sterk verschilt. De verwachtingen van de banken, CPB, EIB en UWV zijn vervolgens gewogen tot één inschatting. Als de inzichten van de verschillende organisaties uiteenlopen, dan hebben we onze eigen inschatting laten prevaleren.

We hebben bewust gekozen voor een classificatie van de impact in **vijf categorieën**. Exacte voorspellingen zijn op dit moment erg onzeker en kunnen na een week al achterhaald zijn. Een meer globale classificatie is in de huidige situatie zinvoller en voor langere tijd bruikbaar. Maar ook voor een classificatie geldt dat inzichten kunnen veranderen naarmate er meer concrete cijfers over de economie en arbeidsmarkt bekend worden. UWV volgt daarom de ontwikkelingen op de voet en past de inschatting van de impact aan als er aanleiding voor is.

### Geraadpleegde bronnen

ABN AMRO (2020). *Invloed coronacrisis op Nederlandse economie*, 27 maart 2020.

CPB (2020). *Scenario's economische gevolgen coronacrisis*, 26 maart 2020.

EIB (2020). *Vooruitzichten voor de bouw na de coronacrisis*, 3 april 2020.

ING Economisch Bureau (2020). *Een vijfde van de economie ligt stil in april en mei*, 8 april 2020.

RaboResearch (2020). *Nederlandse economie krimpt dit jaar harder dan in 2009 – vragen en antwoorden*, 9 april 2020.

UWV (2020). *Inventarisatie van acute personeelstekorten en -overschotten*, Update 6 mei.

---

## Colofon

### Uitgave

UWV Arbeidsmarktinformatie, 4 juni 2020

### Postadres

UWV  
Afdeling Arbeidsmarktinformatie en -advies  
Postbus 58285  
1040 HG Amsterdam

### Inlichtingen

[saskia.grit@uwv.nl](mailto:saskia.grit@uwv.nl)

### Auteur

Saskia Grit

### Regio in Beeld

Dit rapport geeft een eerste beeld van de impact van de coronacrisis op de werkgelegenheid per sector in de Stedendriehoek en Noordwest Veluwe. De inzichten uit dit rapport worden de komende tijd verder uitgewerkt. De resultaten hiervan worden verwerkt in de publicatie Regio in Beeld die is gepland voor het najaar van 2020. Het voorliggende rapport vormt hiermee een voorstudie voor Regio in Beeld.

Volg ons






## Disclaimer

Alles uit deze uitgave mag worden overgenomen, echter uitsluitend met bronvermelding. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend

UWV © 2020

De kennispublicaties van UWV hebben betrekking op vier gebieden. Deze kennen een eigen kleurcodering. Zo kunt u snel zien op welk gebied een publicatie betrekking heeft:

 ontwikkelingen in de sociale zekerheid  
 arbeidsmarkt en arbeidsparticipatie

 verder professionaliseren van de dienstverlening  
 financiële aspecten van de sociale zekerheid